

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Käre Herre Jesus, du som stod fast mot djävulens frestelser när de första människorna hade svikit, precis som också vi har gjort, hjälp oss att se vilken välsignelse du har gett oss då du blev människa och gav ditt liv för vår skull, för att bota syndafallets skada. Hjälp oss också att stå emot frestelserna när djävulen attackerar oss, för din eviga kärleks skull. Amen.

(Texter: 1 Mos 3:1–15; Matt 4:1–11)

I onsdags inleddes den traditionella fastetiden, som pågår under 40 dagar fram till och med påsklördagen, då man inte räknar söndagarna som inte är fastedagar. Det var under 40 dagar som Jesus förberedde sig för sitt verk som soningsoffer för världens synder. Därför riktas våra blickar under fastetiden på hur han som sann människa går in i svaghet och förödmjukelse. Djävulen ser ut att triumfera, men fastän han med alla sina onda andemakter sätter in alla sina resurser vinner han inte. Det är Jesus som vinner. Och det temat utgör dagens tema: *Jesu seger över frestelserna*.

Huvudtexten för i dag är berättelsen om hur Jesus frestas av djävulen efter att ha fastat i 40 dygn. Det är obegripligt hur han orkade fasta så länge. Nu har han inte sagt att vi ska försöka likna honom. Han har inte befallt oss att vi ska fasta ett visst antal dagar. Vi blir inte Jesu lärjungar och Guds barn genom yttre handlingar, även om det kan vara hälsosamt att tukta vår kropp för att bättre kunna ägna oss åt Ordet och bönen.

Den gammaltestamentliga texten beskriver hur de första människorna, Adam och Eva, frestades av djävulen och föll i synd. Vi ska låta dagens predikan bli en jämförelse mellan den berättelsen och berättelsen om hur Jesus frestas.

1. Första frestelsen: Guds ord står på spel

I Edens lustgård möter vi en listig varelse. Det är djävulen som har förklätt sig till en orm. Han är ond, och han vill förstöra den skapelse som Gud har gjort, och där allt är gott. Och tyvärr får vi se att han lyckades. Han talar till

Eva, kvinnan som Gud skapade för att stå vid Adams sida, och han lyckas förvända hennes uppfattning om det som Gud har skapat. Han attackerar inte Adam, han som tog emot budet av Gud att inte äta av trädet med kunskap om gott och ont.

Vi ser att djävulen sätter in sin kraft på att sätta Guds ord ur spel. Han säger till Eva: *Har Gud verkligen sagt att ni inte får äta av alla träd i lustgården?* 1917 års översättning var lite anorlunda: "Skulle då Gud hava sagt: I skolen icke äta av något träd i lustgården?" Samma tolkning har många moderna översättningar. Det går att översätta både med "alla träd" och "något träd". Översättningen kunde på lite dålig svenska vara: "Ni får inte äta av varje träd i lustgården." Vi ska strax återkomma till det här ordet: *varje*.

När djävulen kommer för att fresta Jesus i början av hans offentliga verksamhet handlar det allra först om mat. Varför ska Jesus, som har all makt, gå omkring hungrig? Det finns ju stenar i överflöd. Så säg då att stenarna ska bli bröd, så är det slut på hungern.

Det är en ytterst försåtlig frestelse, när Jesus har varit utan mat i 40 dagar. Efter 40 dagars fasta måste Jesus verkligen ha varit fysiskt svag. När man är svag är man utsatt för frestelse, särskilt här när det skulle gälla mat. Han måste bli frestad i allt som vi, säger Hebreerbrevet. Därför är hans fasta så extrem.

Men Jesus hänvisar till att Guds Ord är det viktigaste. Senare skulle han undervisa om att hans kött är den verkliga maten. Det här temat kommer tillbaka om tre veckor, på midfastosöndagen. Han, som är Guds ord av evighet, har kommit i mänsklig gestalt för att frälsa oss människor från djävulen. Han är sann Gud, och är själv det gudomliga Ordet. Genom Ordet står han emot frestelsen som han möter som sann människa. Han avvisar djävulen med ett skriftord från 5 Mos 8:3:

Människan lever inte bara av bröd, utan av varje ord som utgår från Guds mun.

Mose undervisar folket om Guds bud, och säger att de ska vara noga med att följa *alla Guds bud*. I det här citatet använder Jesus också ordet *varje*: varje ord som utgår från Guds mun.

När djävulen frestar Eva låter han förstå att det inte är så viktigt att följa *varje* Guds bud: det är väl ändå inte så viktigt att undvika varje träd i lustgården? I dag frestar han oss genom lärda präster och biskopar som säger att vi inte kan lita på varje ord i Skriften. Men Jesus säger att vi ska leva av varje ord som utgår från Guds mun. Allt som Gud säger ska vi ta på allvar.

2. Andra frestelsen: Ni ska visst inte dö!

Kvinnan ger ett korrekt svar på den första frågan och förklarar tydligt vad Gud har avsett. Men då kommer lögnen: *Ni ska visst inte dö!*

Jesus förs av djävulen upp på tempelmurens krön i den heliga staden och djävulen föreslår att han ska kasta sig ner. Det var väldigt högt. Att kasta sig utför stupet leder självklart till döden. Jesus skulle falla och slå ihjäl sig. Men djävulen tar till ett ord från Psaltaren som talar om Guds beskydd och lovar att han inte ens ska stöta sin fot. Du ska visst inte dö!

Jesus bestod provet. Han visade att man inte ska omtolka Skriften, utan man ska läsa rätt innantill. Det ord som djävulen hänvisar till ska inte missbrukas så att man frestar Gud.

Jesus hänvisar till ett ord av Mose i 5 Mos 6:16, där han hänvisar till hur folket hade utmanat Gud i Massa, under vandringen till Sinai då de inte hade något vatten att dricka. De krävde att Mose skulle ge dem vatten genom ett mirakel. Det gjorde han också, men det som folket gjorde var att de frestade Gud: *Är Herren ibland oss eller inte?* (2 Mos 17:7).

I lustgården föll kvinnan offer för djävulens frestelse: Ni ska visst inte dö! Just det hände, när hon föll för frestelsen. Då hon tog och åt av frukten, och gav åt sin man som också åt, då dog de i andlig mening. Deras gemenskap med Gud gick sönder. Därför blev också deras inbördes relation skadad, liksom deras relation till naturen. Och deras kroppar började sönderfalla mot förgängelse och död.

Men Jesus stod fast när han frestades. Han skulle inte dö nu, men han måste dö några år senare för övervinna djävulens makt. När Jesus talade om för sina lärjungar att han måste lida och dö, lät djävulen Petrus uttala samma

frestelse: Det här ska aldrig hända dig, Herre! Du ska visst inte dö!

När djävulen frestar Jesus låtsas han hänvisa till Guds ord. Men han citerar Skriften med fel syfte. Han omtolkar det som Gud har sagt så att det passar honom just då. Det här är en vanlig frestelse också i vår tid. Man tar ett ord om kärlek och tillämpar det på ett ställe där det inte hör hemma. Så får man det att bli rätt att leva ihop utan äktenskap, och så får man det att passa att en man lever med en man och en kvinna med en kvinna och kräver att få gifta sig. Så försvarar man sig med att Gud visst inte har förbjudit det.

Men om man är noga med att leva av varje ord som Gud har sagt kan man genomskåda och avslöja djävulen, precis som Jesus gjorde: *Det står också skrivet.*

Jesus var förtrogen med Skriften sedan han var barn. Det är också Guds vilja att vi ska vara så förtrogna med Skriften att vi kan motsäga var och en som kommer med anspråk på att ha ett annat budskap, en annan lära än Kristi lära.

3. Tredje frestelsen: Ni blir som Gud

Djävulens försåtliga omtolkning av Guds ord ser vi tydligt av följande frestelse:

Gud vet att den dag ni äter av den kommer era ögon att öppnas, och ni blir som Gud med kunskap om gott och ont.

Ni blir som Gud! Tänk så stort! Adam och Eva har fått uppleva Guds storhet. De har sett hans verk. De har hört hans röst. Men de vet också vad han har satt för begränsningar för dem.

Nu kommer den försåtliga tanken: Tänk om Gud är självisk då han har satt gränser! Tänk om det är så att han inte vill ge oss del i hans vishet, hans kunskap om gott och ont. Men vi kan få del av den! Eva lockas av den härliga frukten och hon faller för frestelsen.

Djävulen lyckades få kvinnan att tänka utanför boxen, som man brukar säga. Hon tar inte emot Guds ord och lyder det, utan börjar analysera varför han kan tänkas ha sagt det. Hon ger inte Gud äran att vara klokare än hon. Hon fascineras av tanken att bli som Gud. Högmödsfrestelsen tar överhand. Det är sam-

ma frestelse som man ibland hör teologer framföra: man behöver gå bakom bibeltexten för att förstå vad den egentligen säger. Man säger då att Bibeln inte innehåller tillräcklig uppenbarelse, utan vi måste också använda vårt eget förstånd. Men då går man emot den viktiga lutherska principen: Skriftens klarhet.

Djävulens tredje frestelse av Jesus tar sin utgångspunkt i högmodet:

Allt detta ska jag ge dig, om du faller ner och tillber mig.

Men Jesus visste hur djävulen skulle fördrivas. Det står nämligen skrivet i 5 Mos 6:13:

Herren din Gud ska du tillbe, och endast honom ska du tjäna.

Jesus stod emot frestelserna. Men det gjorde inte kvinnan. Hon föll för frestelsen:

Och kvinnan såg att trädet var gott att äta av och en fröjd för ögat. Trädet var lockande eftersom det gav förstånd, och hon tog av frukten och åt. Hon gav också till sin man som var med henne, och han åt.

Här kommer det djupt tragiska. Nu följer det ena efter det andra. Mannen hade fått Guds ord, och han skulle ha lyssnat till det. Men han lyssnade till kvinnan i stället för att lyssna till Gud. Det här anknyter Paulus till när han undervisar om den rätta ordningen mellan man och kvinna (1 Tim 2:14):

Och det var inte Adam som blev förledd, utan kvinnan blev förledd och gjorde sig skyldig till överträdelse.

Det är en typisk frestelse för vår tid att just det här stället är ett sådant som man vill gå runt och inte ta till sig. Man vill inte läsa varje ord – har Gud verkligen sagt det där? Genom att kvinnan blev förledd och ledde sin man blev Adam skyldig till syndafallet. Det var han som var huvudet, det var han som bar ansvaret. Han skulle ha tillrättaviserat Eva: "Kom ihåg att Gud har sagt." Därför är det Adam som Gud först frågar efter och ställer till svars, när han skäms och gömmer sig.

Nu börjar raden av beskyllningar. Adam skyller på Gud: "Kvinnan som du satte vid min sida, hon gav mig av trädet, och jag åt." Det är

alltså ditt eget fel, Gud! Varför gav du mig kvinnan, den svaga hjälpredan?

Sedan går Gud till Eva, som också skyller ifrån sig: "Ormen förledde mig och jag åt." Ja, vems är felet egentligen? Jo, i första hand är det ormen, djävulen, och det är också därför som Gud allra först bestraffar honom.

Eftersom du har gjort detta, ska du vara förbannad bland alla boskapsdjur och vilda djur. På din buk ska du gå, och jord ska du äta så länge du lever. Jag ska sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din avkomma och hennes avkomma. Han ska krossa ditt huvud och du ska hugga honom i hälen.

Återupprättelsen

Vi kan sammanfatta: Jesus har stått emot frestelserna, en efter en. Hans lydnad uppvägde det som Adam och Eva hade brustit i. Men syndafallet fick allvarliga följder, och det skulle också få en oerhörd konsekvens för Gud själv. Jesus måste komma till världen och låta sig huggas i hälen av ormen. Där var frestelsen i öknens början. Men den slutliga konsekvensen av syndafallet visade sig när Jesus måste lida och dö. När han dog på korset verkade djävulen ha satt in sitt dödliga hugg. Men i själva verket var det då som Jesus, kvinnans säd, krossade djävulens huvud.

I Rom 5 ger Paulus oss en viktig undervisning om den här parallellen mellan Adam och Jesus, mellan den förste och den andre Adam. (v 14, 18–19):

Adam är en förebild till den som skulle komma.

Liksom en endas fall ledde till fördömelse för alla människor, så har en endas rättfärdighet lett till ett frikännande, till liv för alla människor. Liksom de många stod som syndare genom en enda människas olydnad, så ska också de många stå som rättfärdiga genom den endes lydnad.

Här finns två paralleller: Adam – Kristus; fördömelse för alla – liv för alla.

Adam är den som representerar fördömsen. För att Adam syndade har fördömelse kommit

över alla människor. Det är det som vi kallar arvsynd. Vi syndar i tankar, ord och gärningar, men vi bär också med oss en ond natur, som står i förbund med den gamle ormen, som stack Adam och lät sitt gift föras vidare till alla Adams och Evas efterkommande, alltså *alla människor*. Notera åter ordet *alla*, eller *varje*.

På motsvarande sätt har livet, frikännandet från synden, kommit genom Jesus Kristus. Och det har också kommit *alla till del*, eller återigen *varje människa*. Återupprättelsen är fullständig.

Därför kan vi gå ut och berätta för alla, vänner, grannar, släktingar, att Jesus har lidit och dött för att betala den skuld som Adam drog över oss, och som vi alla är medskyldiga till genom vår personliga synd. Kvittot på att skulden verkligen är betald är Jesu uppståndelse. Nu får var och en, *varje människa*, tro på detta, och var och en som tror är fri från den fördömmelse som djävulen åstadkom med sin frestelse i paradiset.

*Vi förlossas, ormen krossas,
helvetets och dödens makt
nu är bunden: från den stunden
allt är Sonen underlagt.
Nu är helat vad vi felat
och Guds nåd i ljuset bragt.*

Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Må hans Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.